Equips que incorporen la perspectiva feminista

Júlia Alsinet - comunitat@leixida.org
Bet Tena - hola@leixida.org

-COM COMENCEM-

Ronda de noms

Com arribeu a la sessió?

-DINÀMICA 1-

Escriu les tres primeres paraules amb les que connectis al sentir *incorporar la perspectiva feminista a les organitzacions*

1. Entreu a www.menti.com
2. Poseu el codi 5377 4674
3. Afegiu 3 paraules

https://www.mentimeter.com/s/a667218ac1821b2c7efc65cb08ffafb9/4832f9d4f26b

LA DESIGUALTAT DE GÈNERE ÉS TRANSVERSAL

- Afecta el conjunt de les dones, és a dir, una majoria social (52%) i al col·lectiu LGTBI

- El fet de ser socialment llegides com a dones, viuen discriminacions, vulneració de drets i subordinació respecte l'altra meitat de la humanitat.

LA DESIGUALTAT DE GÈNERE ÉS TRAVESSADA PER LES DESIGUALTATS MÚLTIPLES

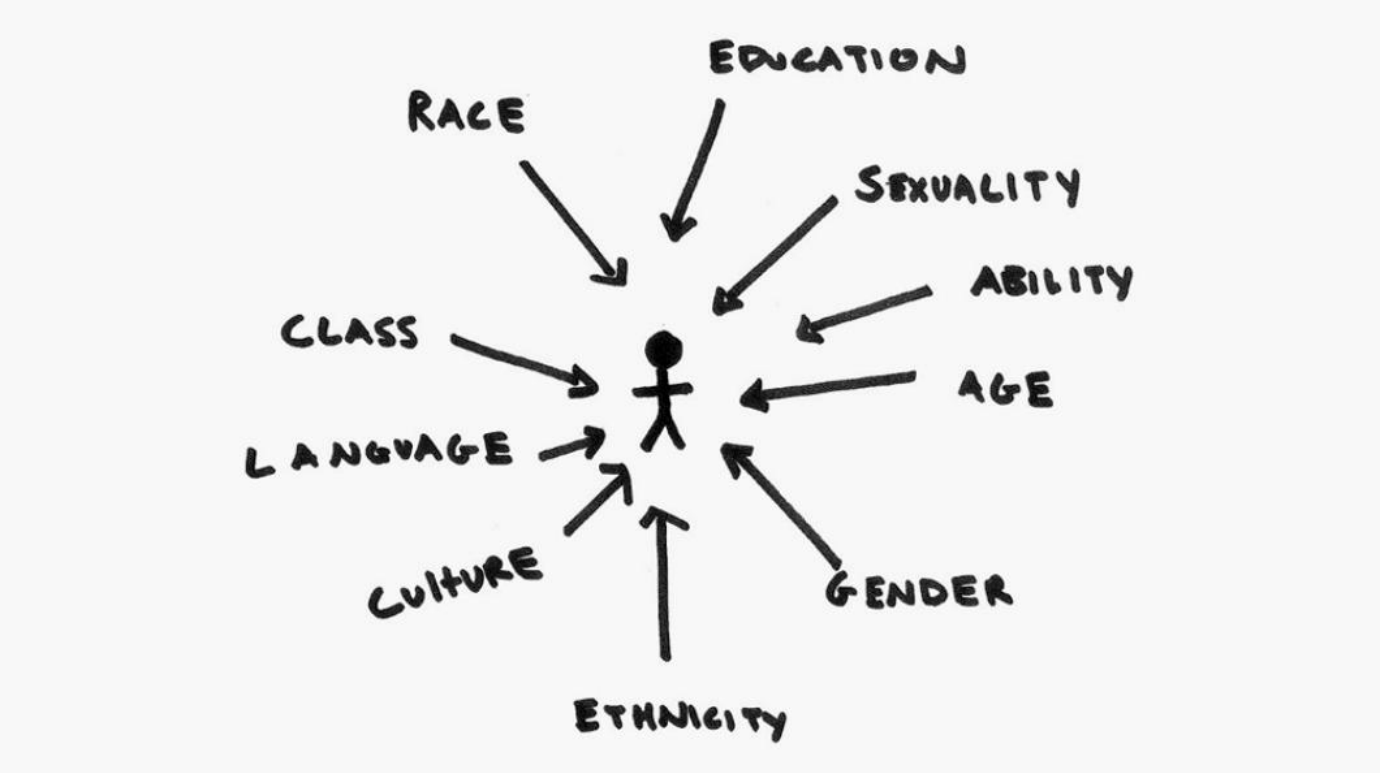

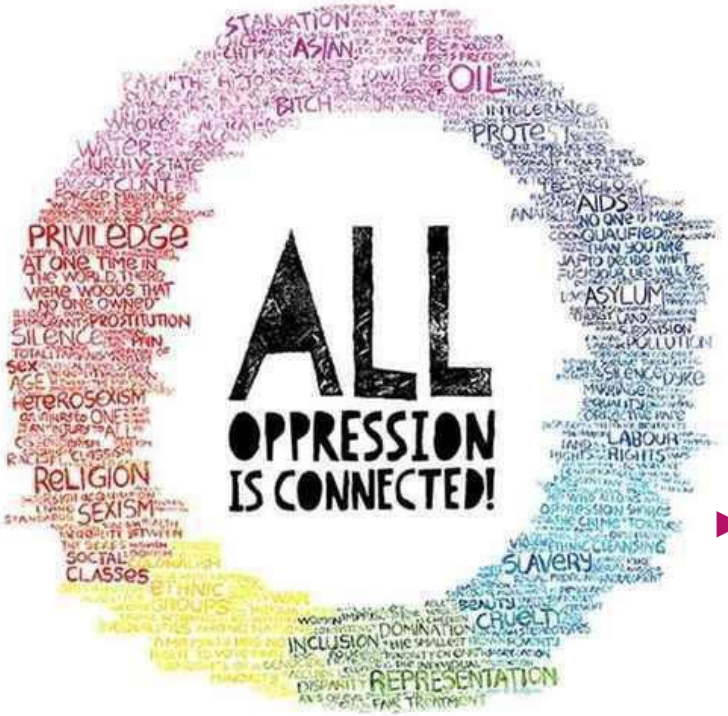

Interseccionalitat

- Per tenir una visió completa sobre les causes de les desigualtats de gènere i corregir-les, és imprescindible tenir en compte la interseccionalitat que regeix les situacions de discriminació i opressió.

- A més de l'eix de desigualtat de gènere característic de la societat patriarcal, les **desigualtats estan determinades per opressions múltiples diverses i simultànies** com l'origen, l'estatus migratori, la renda, l'orientació sexual, la identitat sexual, l'edat, etcètera.

- **Aquestes diferències condicionen i determinen la nostra posició de privilegi o opressió a la societat i impacten directament sobre el nostre accés als drets fonamentals i la nostra qualitat de vida; per tant, cal considerar-les de manera global per reduir les desigualtats.**

LA DESIGUALTAT DE GÈNERE ÉS CONFIGURADA PEL MODEL ECONÒMIC

- Un model capitalista que presenta com a separades l'esfera productiva i la reproductiva.
- El capitalisme heteropatriarcal se sustenta en la divisió sexual del treball, que atribueix als homes el treball productiu —el propi de l'espai públic, socialment reconegut i remunerat—, i el treball reproductiu, el de cures i domèstic, a les dones.
- És el treball invisibilitzat, sense reconeixement simbòlic ni econòmic, no reconegut com a treball real i, per tant, no vinculat a drets i protecció social.

Què és la perspectiva feminista ?

El fet d'aplicar transversalitat feminista representa un canvi del paradigma organitzatiu; és a dir, implica un replantejament de les prioritats, les accions i els projectes per tal d'incorporar la perspectiva feminista en **tots** els nivells i àmbits de treball.

Què és la perspectiva feminista ?

Perspectiva feminista significa considerar sistemàticament les diferents condicions, situacions i necessitats de les persones que actuen com a obstacles per a la participació d'uns i altres en termes d'igualtat.

- És una **eina analítica** que presta atenció a la realitat diferenciada de la diversitat de persones a la societat.

- Fa referència al fet que **les desigualtats i discriminacions** tenen un origen social i responen a creences i mandats sobre les persones. Així mateix, reconeix les **relacions de poder** que es donen dins els grups, favorables als homes com a grup social i discriminatòries per a la resta de col.lectius invisibilitzats.

- Constitueix un **instrument de canvi** vers la igualtat d'oportunitats i en l'accés i control dels recursos i beneficis, així com en totes les esferes de la presa de decisions.

Què és la perspectiva feminista ?

Aplicar **transversalitat feminista** a una entitat implica canvis en diferents aspectes:

- **Estratègic:** en la missió, visió global i la cultura organitzativa, incorporant, per exemple, un apartat específic a la web que especifiqui el compromís per a la igualtat d'oportunitats entre homes i persones de tots els col.lectius minoritzats.

- **Estructural:** en l'estructura i procediments de tipus intern; per exemple, incorporant la variable sexe/gènere en la recollida de dades, capacitant a les seves persones membres en perspectiva feminista, fent mesures d'igualtat, etc.

- **D'impacte extern:** en la projecció de la igualtat als serveis i a la política de comunicació externa; per exemple, dissenyant i avaluant projectes amb perspectiva feminista.

Què és la perspectiva feminista ?

Dades bàsiques sobre desigualtat

Dades globals de l'ONU

- ✓ 60 % de les persones que passen gana són dones i nenes
- ✓ 2/3 parts de les persones analfabetes son dones (534 milions de dones)
- ✓ Les dones tenen un 60% menys ingressos que els homes
- ✓ 80% de les terres cultivables mundials són titularitat d'homes
- ✓ Només un 50% de les dones en edat de treballar tenen feina (davant un 77% d'homes)

Què és la perspectiva feminista ?

Dades estatals

- ✓ 58% de les presones en atur son dones (augment de 20 punts en 10 anys)
- ✓ 30% bretxa salarial (més gran en dones amb fills i filles)
- ✓ Mitjana pensió dels homes 1.236,34€, de les dones 785,18€
- ✓ 42% de les llars monomarentals està en risc de pobresa

ACTIVITATS DIÀRIES

Activitat per sexe (població de 18 a 65 anys)

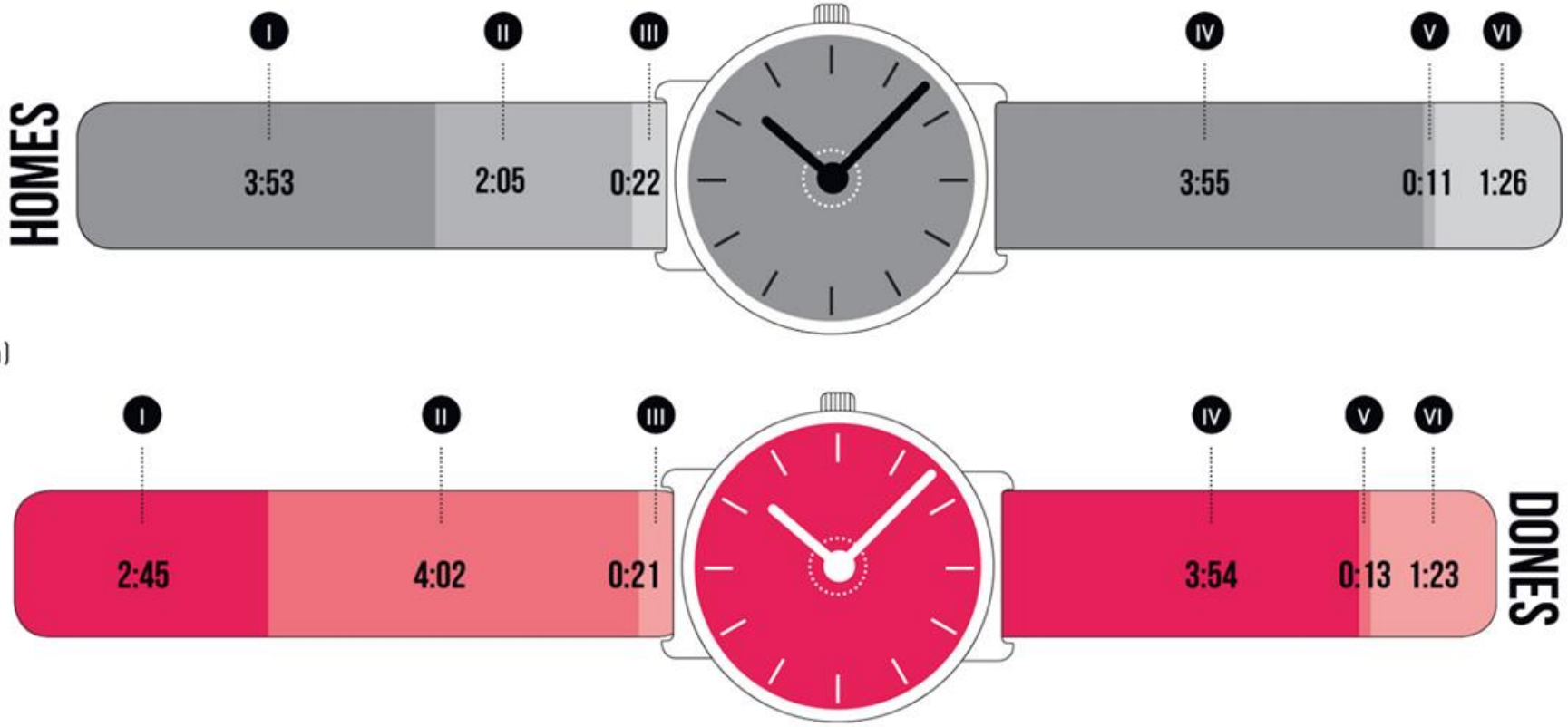

I	treball remunerat
II	treball no remunerat (llar i família)
III	estudis
IV	aficions, vida social
V	treballs voluntaris
VI	transport i altres

Font: Enquesta de l'ús del temps, Catalunya 2010-2011. Idescat.

Disseny: Monika Francisco, www.aquatinta.es

www.quotidiana.coop/observatori

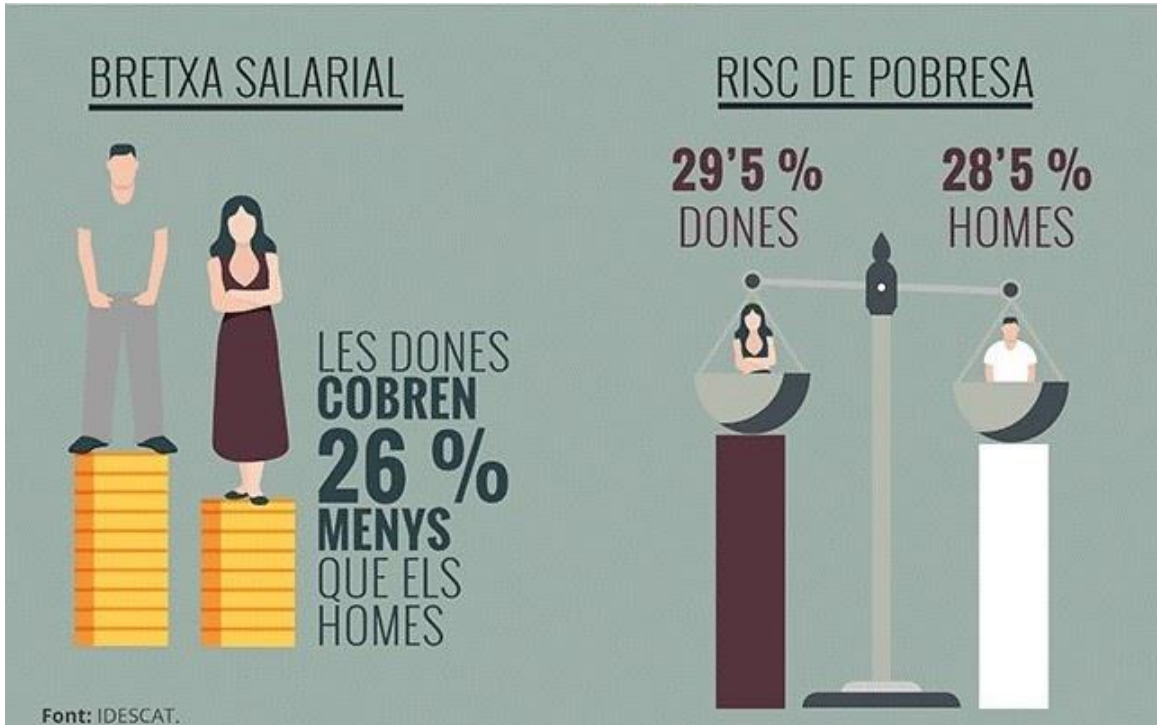

Devaluació dels treballs fets per les dones + especialització de gènere (segregació horitzontal - sectorial)

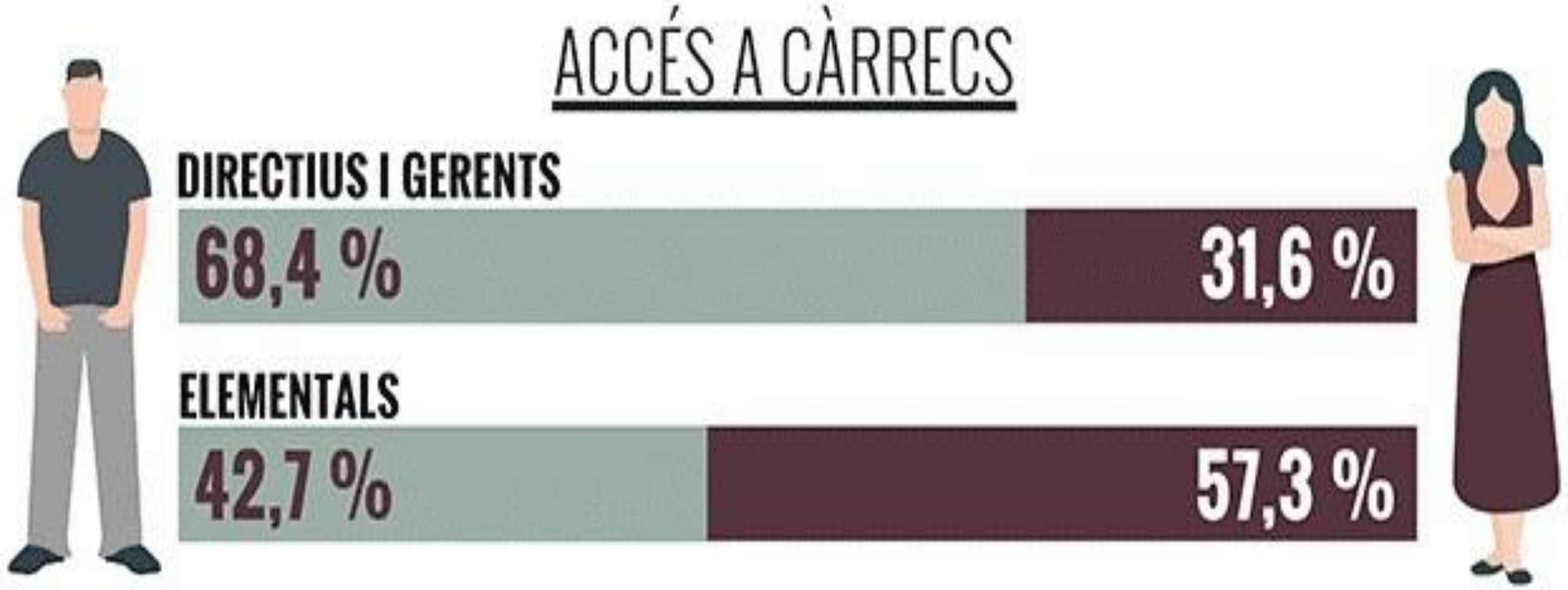

Font: IQ a partir de dades de l'Enquesta població activa.

Segregació vertical

Incorporar el principi d'igualtat a les nostres organitzacions

En una societat amb desigualtats múltiples no existeixen accions/activitats neutrals.

No modifiquem les desigualtats → Perpetuem les estructures desigualtats → Això és neutralitat?

Una aposta per la igualtat

Com que no existeixen accions/activitats/eixos de treball neutrals cal…

1. Garantir que els recursos de les nostres entitats no generen desigualtats
2. Desenvolupar instruments d'impuls de polítiques transformadores adreçades a combatre les arrels de les desigualtats
3. Cal un enfocament interseccional que tingui en compte els eixos estructurals de desigualtat (gènere, edat, origen-racialització, capital econòmic i cultural, diversitat funcional, diversitat sexo-afectiva…)

FORCUSA
Feminisme
és la idea radical que les dones som persones
—Angela Davis
8 de març. cada dia
Girona Feminista

PER QUÈ CAL QUE UNA ORGANITZACIÓ TREBALLI PER LA IGUALTAT DE GÈNERE?

- **Perquè la igualtat és un dret: els drets de les dones són drets humans.**
  - problemes de desigualtat afecten a les dones però neixen de les relacions de gènere
  - perquè es considera natural que determinades coses siguin així (p.ex. que siguin les dones qui tinguin més carregues de cura)
  - rols i relacions de gènere influeixen en com viuen els homes i dones en la ciutat i per tant en les nostres relacions

- **Perquè les estadístiques parlen de desigualtat.**
  - naturalització que les diferències es converteixin en desigualtat
  - desigualtat entesa com les diferents oportunitats per accedir a bens i recursos (drets)

- **Perquè cal posar fi als esterotips que discriminen les dones i les desigualtats de gènere.**
  - objectiu: corresponsabilitat i coparticipació

Pressupostos amb perspectiva feminista

Una eina que us pot servir per transversalitzar la perspectiva feminista a les vostres organitzacions

Què són els pressupostos amb perspectiva de gènere

Instrument d'impuls de polítiques públiques adreçades a combatre les arrels de les desigualtats i reduir les seves manifestacions

Eixos estructurals de desigualtat:

- Gènere
- Edat
- Capital econòmic i cultural
- Diversitat funcional
- Diversitat sexo-afectiva

Projecció d'una mirada transversal i interseccional

Doble dimensió:

- **Transversalització:** actuant en tots els àmbits de l'administració pública.
- **Accions específiques:** per promoure la igualtat i l'**abordatge integral de les violències de gènere**.

Objectius dels Pressupostos amb perspectiva de gènere

"Els **objectius perseguits varien** d'una experiència a una altra, pero la major preocupació dels PEG consisteix en **determinar l'impacte** de les mesures fiscals [ingressos i despeses] **sobre la igualtat de gènere i analitzar si el pressupost redueix, augmenta o no modifica la desigualtat existent**"
Yolanda Jubeto, Universitat del País Basc

"Els PEG cerquen assegurar que els pressupostos gubernamentals recolzen els compromisos polítics cap a la igualtat de gènere i l'apoderament de les dones … Però també contribueix a altres objectius de política pública, com el creixement econòmic, l'eficiència en la despesa o la millora en la rendició de comptes. **Pressupostar amb Perspectiva de gènere és pressupostar bé**" (**Gender budgeting is good budgeting**) **Diane Elson, Universitat d'Essex.**

Objectius específics dels Pressupostos amb perspectiva de gènere

- **Superar la «ceguesa de gènere» pressupostària** -> construir una consciència clara de que **no existeixen accions, activitats neutres al gènere**.
- **Valorar i visibilitzar accions amb un impacte positiu** des del punt de vista de gènere (sovint no evident o invisibilitzat)
- **Detectar problemàtiques invisibilitzades**, i identificar i aplicar millores per fer-hi front
- Millora de la **transparència** i la **rendició de comptes** de l'entitat
- Promoure la **participació a les vostres entitats**

Pressupostos amb perspectiva de gènere com a eina d'eficiència

- L'Institut Europeu d'Igualtat de Gènere (EIGE) publica al 2017 un estudi en el que a partir de models economètrics estima l'impacte econòmic de la millora d'igualtat de gènere en diverses àrees de política (educació, mercat de treball, salaris…)
  - La millora de la igualtat de gènere portaria a un augment del PIB/càpita a la UE d'entre el 6,1% i el 9,6% al 2050 -> 1,95 – 3,15 bilions d'euros

    https://drive.google.com/file/d/1rVtT4OE8r5tFZZqn3IgXxb03Af_wnCfY/view?usp=sharing
  - Abordar conjunta i transversalment diferents desigualtats de gènere pot generar més impacte positiu que fent-ho de forma aillada

3R -> anàlisi de mecanismes de reproducció de les desigualtats de gènere

	Objectiu
Rols i Estereotips	Reducció de desigualtats transformant rols i estereotips fixats per normes socials derivades del sistema patriarcal
Recursos	Reducció de desigualtats facilitant l'accés de les dones a recursos materials i immaterials per fomentar la seva autonomia
Representació	Foment de la presència i participació equilibrada de les dones als espais de presa de poder i decisió

3R -> anàlisi de mecanismes de reproducció de les desigualtats de gènere		
	Anàlisi de desigualtat	**Anàlisi d'impacte del pressupost**
Rols i Estereotips	Existeixen normes socials o valors que perpetuen les desigualtats en aquest àmbit? (esfera ideològica/cultural)	Es consideren en el pressupost accions que influiran en modificar normes socials o valors que perpetuen les desigualtats? Per exemple: - Hi ha alguna acció de comunicació, formació, sensibilització,... específicament adreçada a trencar amb rols i estereotips de gènere? - Hi ha alguna acció per a fomentar l'ús de llenguatge i imatges no sexistes? - Hi ha alguna acció destinada a creació de continguts o coneixement (portal web, accions de comunicació, articles, campanya, informe ...) que incorpora la perspectiva de gènere? - Hi ha alguna acció per augmentar la presència de dones en un àmbit on les dones hi són en menor mesura que els homes a causa rols i estereotips de gènere?

3R -> anàlisi de mecanismes de reproducció de les desigualtats de gènere		
	Anàlisi de desigualtat	**Anàlisi d'impacte del pressupost**
Recursos	Hi ha desigualtat en l'accés als recursos en aquest àmbit? (esfera econòmic/ material)	Es consideren en el pressupost accions per modificar el desigual accés als recursos? Per exemple: - En cas que existeixin desigualtats en l'accés als recursos (serveis, equipaments, ...) vinculats a aquest àmbit, es preveu alguna acció adreçada a reduir aquestes desigualtats millorant l'accés de les dones? - Hi ha alguna acció adreçada a millorar la capacitat de consum/renda de les dones? Està especialment adreçada a col·lectius on hi ha altres factors de desigualtat que intensifiquin la dificultat d'accés als recursos? (edat, usos del temps -cures, conciliació-, educació, estatus migratori, diversitat funcional ...) - En cas d'obres i urbanisme, hi ha alguna acció adreçada a visibilitzar o facilitar usos dels espais públics i equipaments relacionats amb la cura? - En cas d'obres i urbanisme, hi ha alguna acció adreçada a millorar les condicions de seguretat per les dones? - En cas de serveis de mobilitat pública, hi ha alguna acció per millorar l'accés de les dones al recurs del transport públic?

3R -> anàlisi de mecanismes de reproducció de les desigualtats de gènere		
	Anàlisi de desigualtat en l'àmbit	**Anàlisi d'impacte del pressupost**
Representació	Hi ha una desigual presència de dones i homes en l'àmbit d'actuació? Hi ha una participació desigual en la presa de decisions? (esfera política/participativa)	Es preveuen accions en el pressupost destinades a modificar la desigual presència d'homes i dones en l'àmbit o en els espais de presa de decisions? Per exemple: - hi ha alguna acció prevista per millorar la presència o participació de dones i homes en els espais de presa de decisió de l'àmbit? (càrrecs a les empreses, els equipaments, col·lectius i associacions) - hi ha alguna acció adreçada o que té en compte facilitar la participació de les dones en processos i espais de participació ciutadana?

Dinàmica

Penseu les tres últimes accions que hagiu fet:

- **Creieu que tenen perspectiva feminista? (utilitzem les 3R)**

Facilitació d’equips

Equips que incorporen la perspectiva feminista

De què parlem?

- **FACILITACIÓ:** és el conjunt d'habilitats, tècniques i eines per crear les condicions que permetin un desenvolupament satisfactori dels processos grupals i personals; tant en la consecució dels seus objectius i realització de la seva visió, com en la creació d'un clima relacional on regni la confiança i una comunicació fluïda, empàtica i honesta.

- **TREBALL REPRODUCTIU I DE CURES:** sèrie d'activitats destinades a atendre la cura i a cobrir la gestió i el manteniment de les infraestructures per tenir-ne cura. Bona part d'aquest treball reproductiu no es remunera, és majoritàriament femení i no està inscrit dins la lògica mercantil. És un treball que no està reconegut com a tal per l'actual organització social.

- **SOSTENIBILITAT DE LA VIDA - REPRODUCCIÓ SOCIAL:** concepte introduït per l'economia feminista que reivindica que les vides humanes dignes de ser viscudes haurien de ser l'objectiu principal del sistema econòmic, produint un desplaçament del benefici econòmic com a interès principal de l'economia actual. (...)
  El concepte es desenvolupa fins a reproducció social entenent que no tan sols sostenen la vida sinó que també la reprodueixen.

Glossari creat a través del procés participatiu «Sembrant cures per cultivar canvis**» impulsat per LaFede.cat, organitzacions per a la justícia global, amb les cooperatives Observatori IQ i l'Esberla.*

Què passa als grups?

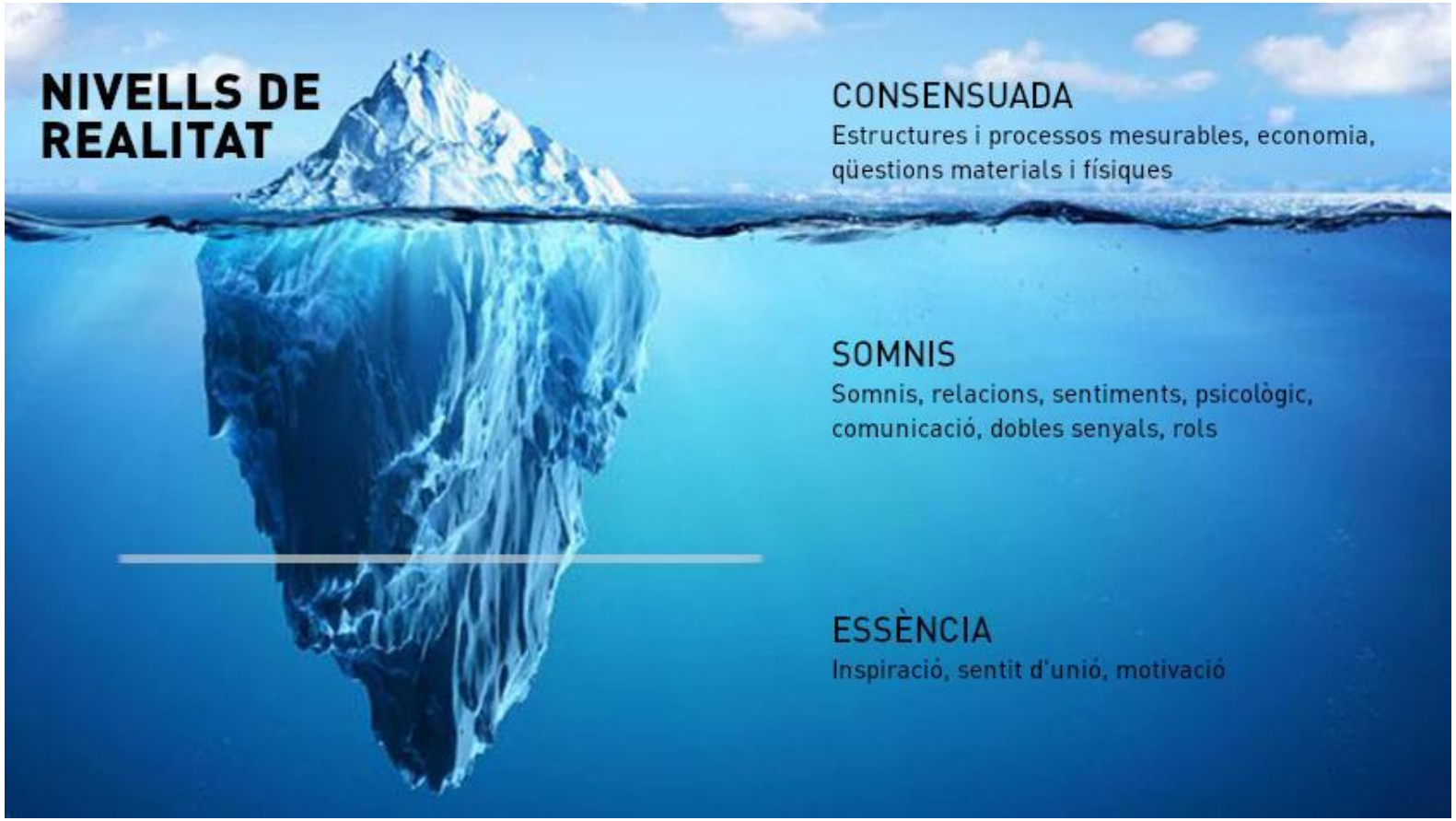

Què passa als grups?

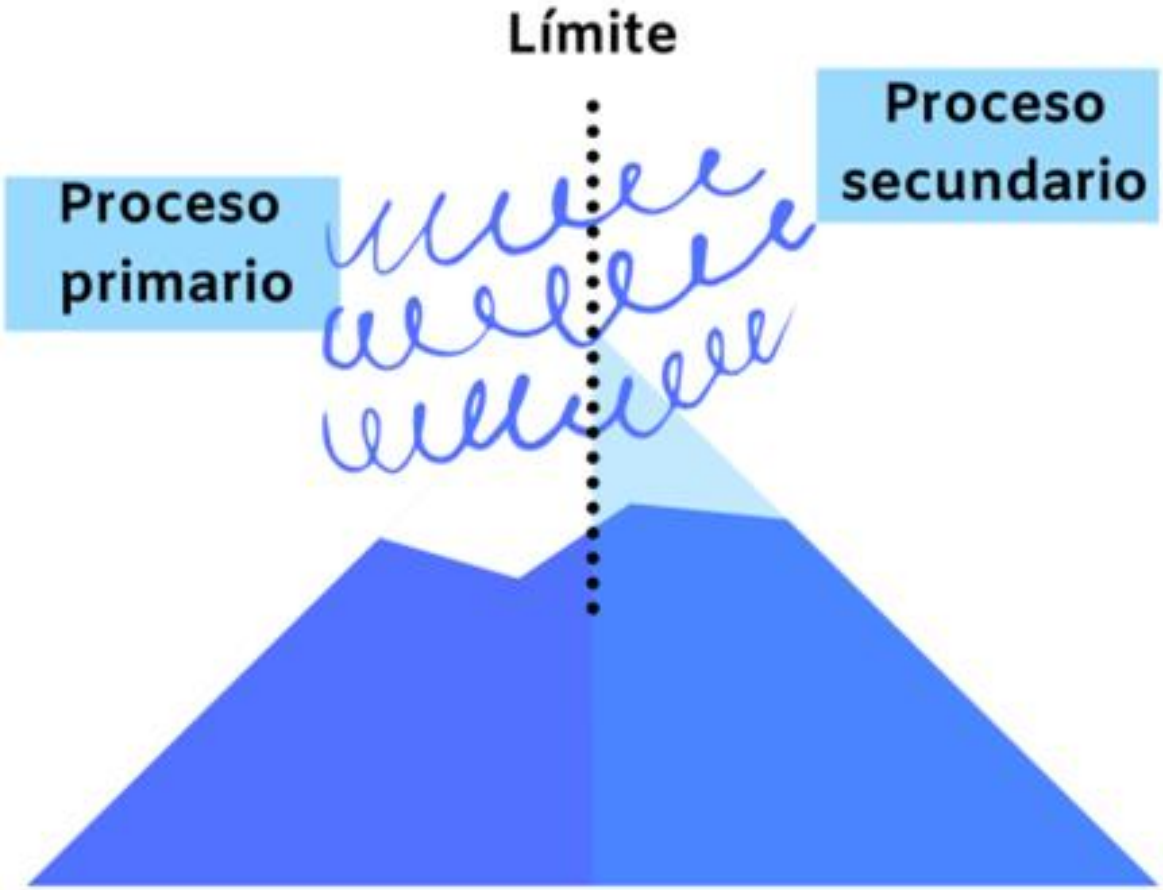

El triangle daurat dels grups

Fig. 2 Modelo de Efectividad Grupal

Persones: Els rols

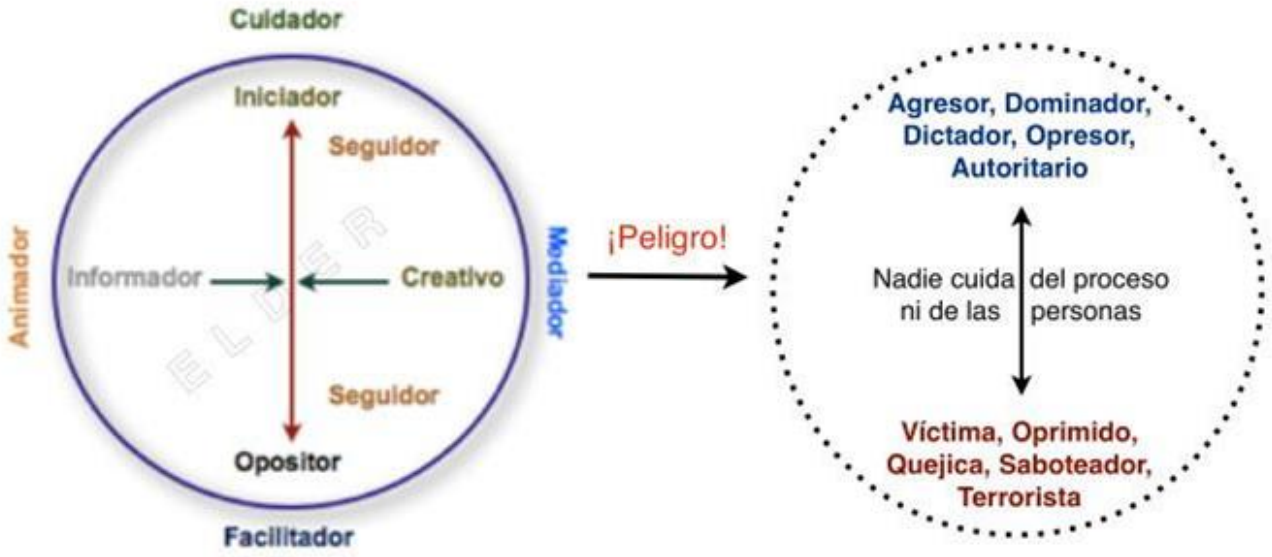

Rols productius (esfera esquerra interior):

Iniciadora, opositora, seguidora, informadora, creativa.

Rols reproductius (esfera esquera exterior):

Facilitadora, mediadora, animadora, cuidadora, elder.

Altres (esfera dreta):

Dominadora, negativa, evasiva, buscadora d'ajuda, buscadora de reconeixement, estrella.

Resultats: Dragon Dreaming

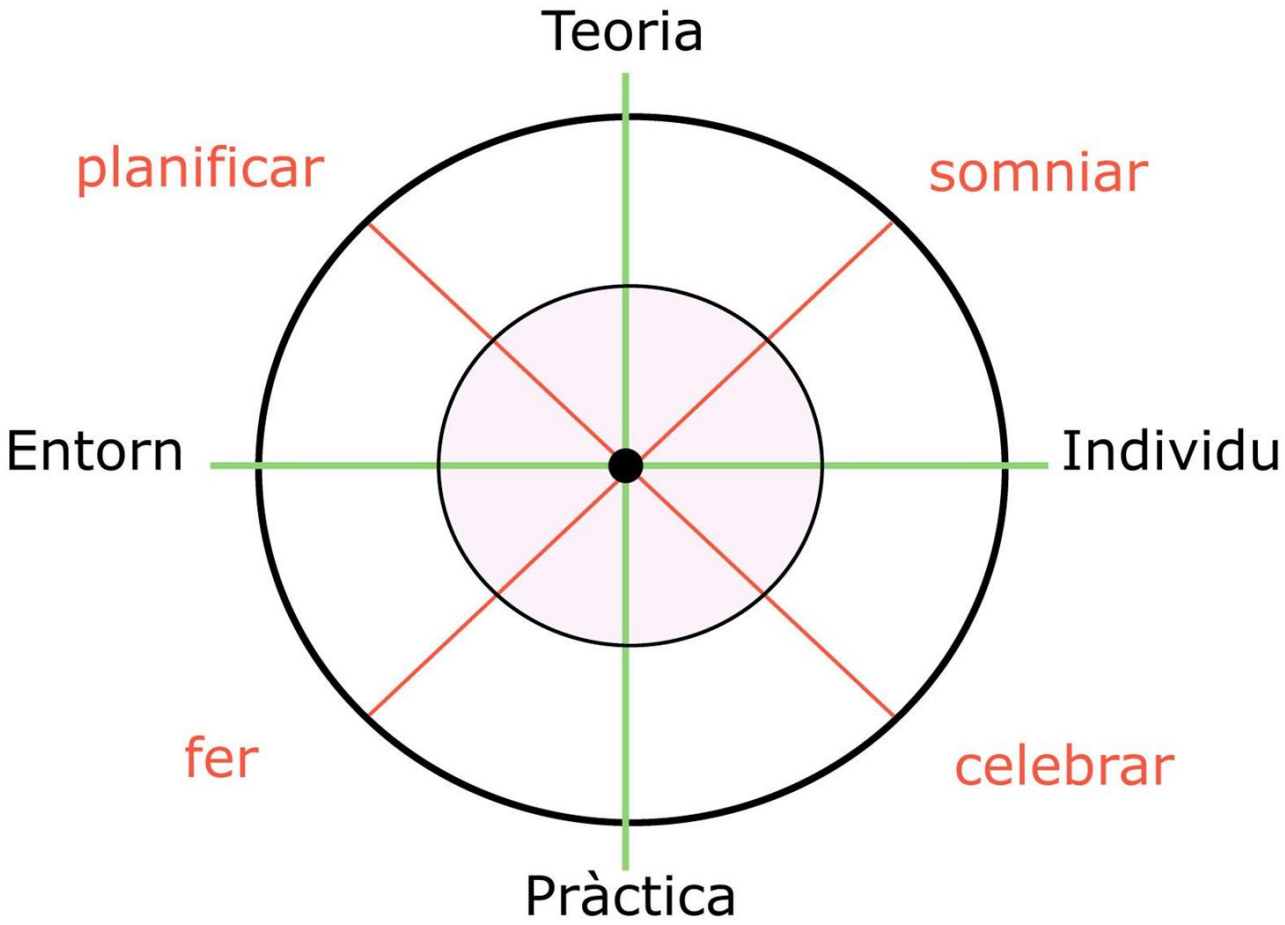

Processos: Espais grupals

Són quatre els grans espais que haurien d'estar presents en aquells col·lectius que aspirin a mantenir-se en el temps:

- **Cohesió / Celebració:** Foment de vincles des del plaer del joc, de l'art, del que ritual, del descans, de la festa...

- **Gestió emocional:** Escolta dels sentiments personals basant-se en el procés grupal. Resolució de conflictes.

- **Indagació:** Exploració d'idees, creativitat, recerca de solucions.

- **Presa de decisions:** Estructura i normes de el grup

CELEBRACIÓ/ COHESIÓ	GESTIÓ EMOCIONAL
INDAGACIÓ	PRESA DE DECISIONS

Espais grupals: INDAGACIÓ

Debats, noves idees, creativitat, investigació,...

CAFÈ DEL MÓN

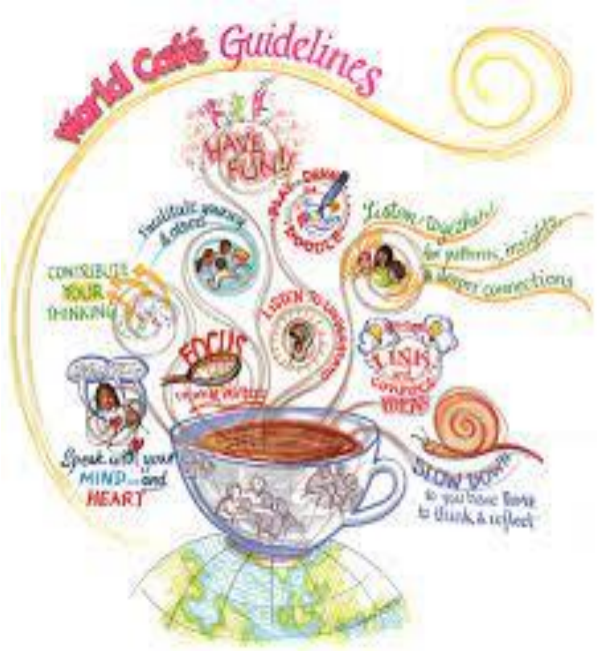

ESPAI OBERT

DRAGON DREAMING

Espais grupals: PRESA DE DECISIONS

Votacions, escollir, triar, marginar idees, full de ruta, classificar,...

ESTIGMÈRGIA

CONSENS

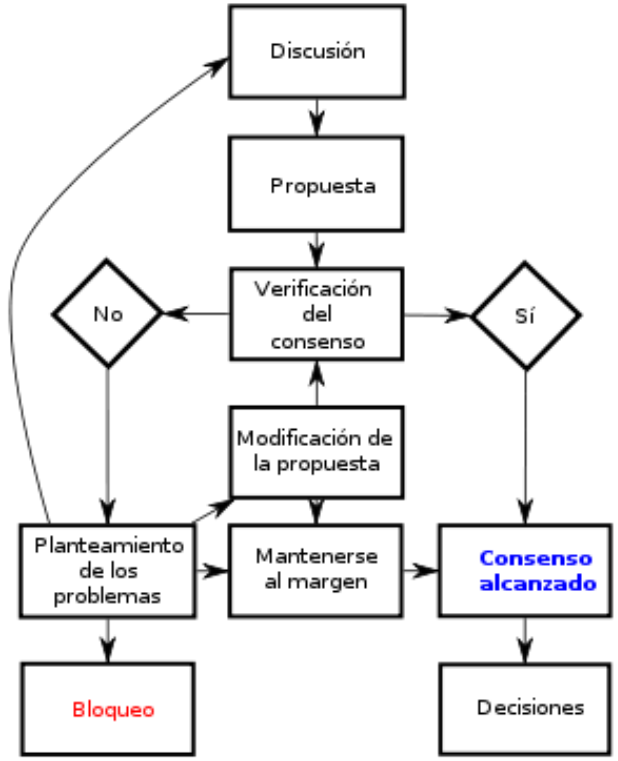

Espais grupals: Gestió emocional o del conflicte

Treball personal, emocions, necessitats, fer emergir el conflicte, desigualtats, poder, privilegis, rols…

CNV

MANDALA DE LES EMOCIONS

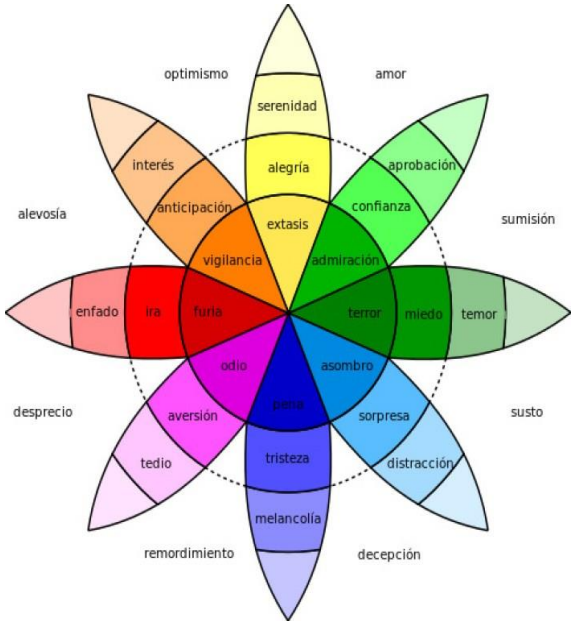

SENTIMENTS
Quan les nostres necessitats estan satisfetes

Afecte: afectuós, Amorós, compassiu, comprensiu, simpàtic, tendre

Interès: atent, atret, curiós, encantat, estimulat, fascinat, interessat, intrigat

Entusiasme: afany, animat, apassionat, delerós, entusiasmat, il·lusionat, sorprès

Inspiració: impressionat, inspirat, meravellat, parat

Gratitud: agraït, commogut, emocionat

Felicitat: alegre, complagut, feliç, joiós

Eufòria: eufòric, exultant

Esperança: encoratjat, esperançat, expectant, optimista

Confiança: despreocupat, obert, orgullós, segur

Pau: alleujat, assossegat, calmat, centrat, còmode, confiat, content, desfogat, despreocupat, lúcid, plàcid, realitzat, relaxat, satisfet, seré, tranquil

Descans: descansat, refrescat, renovat, reposat, restaurat

SENTIMENTS
Quan les nostres necessitats no estan satisfetes

Desconnexió: aïllat, apàtic, avorrit, desconnectat, desidiós, distant, fred, indiferent, retret

Confusió: confós, desorientat, dividit, dubtós, indecís, perdut, perplex, vacil·lant

Aversió: desdenyós, fàstic, horroritzat, menyspreu, odi, repugnat

Irritació: consternat, frustrat, impacient, irritat, molest

Dolor: abatut, adolorit, afligit, angoixat, desconsolat, desfet, patiment, penedit, sol

Tristesa: decebut, deprimit, desanimat, desgraciat, desil·lusionat, infeliç, malenconiós, trist

Ira: empipat, enfadat, furiós, indignat, ressentit

Por: amoïnat, desconfiat, esgarrifat, esglaiat, espantat, pànic, preocupat, terroritzat

Vulnerabilitat: fràgil, impotent, insegur, sensible, vulnerable

Inquietud: agitat, alarmat, desconcertat, escandalitzat, incòmode, inquiet, intranquil, neguitós, sobresaltat, sorprès

Fatiga: cansat, cremat, desgastat, ensopit, esgotat, fatigat, fet pols, rebentat

Tensió: aclaparat, ansiós, desbordat, estressat, irritable, nerviós, sobrecarregat, tens

Vergonya: acomplexat, avergonyit, culpable

Anhel: afany, desitjós, envejós, enyorança, gelós, nostàlgic

Inventari de necessitats

Aquesta llista no és ni exhaustiva ni definitiva, sinó un punt de partida

CONNEXIÓ
Acceptació
Afecte
Amor
Caliu
Coherència
Companyonia
Compassió
Comunicació
Comunitat
Conèixer i ser conegut
Confiança
Consideració
Cooperació
Empatia
Entendre i ser entès
Estabilitat
Inclusió
Intimitat
Pertànyer
Proximitat
Realitat compartida
Reciprocitat
Recolzament
Respecte/autorespecte
Seguretat emocional
Veure i ser vist

DIVERSIÓ
Alegria
Humor

INTEGRITAT
Autenticitat
Honradesa
Presència
Sinceritat
Transparència

PAU
Harmonia
Bellesa
Comunió
Equilibri
Espiritualitat
Igualtat
Inspiració
Ordre
Plaer
Solitud
Tranquil·litat

BENESTAR FÍSIC
Aigua
Aire
Aliment
Contacte físic
Descans/son
Expressió sexual
Moviment/exercici
Protecció/refugi
Seguretat

SENTIT
Aprenentatge
Auto-expressió
Capacitat
Celebració de la vida
Claredat
Clausura
Commemoració
Comprensió
Consciència
Contribució
Creativitat
Creixement
Descobriment
Dol
Efectivitat
Eficàcia
Esperança
Estímul
Exploració
Importar
Participació
Repte
Tenir objectius
Varietat

AUTONOMIA
Elecció
Espai
Espontaneïtat
Independència
Llibertat

Espais grupals: Celebració, cohesió, avaluació

CAL FORMALITZAR-LO!

MOLTES GRÀCIES!

Júlia Alsinet - comunitat@leixida.org
Bet Tena - hola@leixida.org

L'Eixida
Autogestió
Cooperativa